

Subject Code : 19

B21-AM (E)
(EN/AS/BN/BD)

2021

ADVANCED MATHEMATICS (E)

Full Marks : 90
Pass Marks : 27

107926

Time : 3 hours

Candidates shall note that each question will be multilingual, viz., in English / Assamese / Bengali / Bodo medium, for their ready reference. In case of any discrepancy or confusion in the medium / version, the English version will be considered as the authentic version.

The marks are indicated under each Section.

SECTION—A

Each question carries 1 mark

[Question numbers from 1(a) to 1(j)]

প্রত্যেক প্রশ্নৰ মূল্যাংক 1

[প্রশ্ন নম্বৰ 1(a) ব পৰা 1(j) লৈ]

প্রত্যেক প্রশ্নের মূল্যাংক 1

[প্রশ্ন নম্বৰ 1(a) থেকে 1(j) পর্যন্ত]

मोनफ्रोम सौनायनि फिननाय नम्बर 1

[सौनाय नम्बर 1(a) निफ्राय 1(j) सिम]

1. In each of the following questions four answers are provided of which only one is **correct**. Choose the **correct** answer :

তলৰ প্ৰতিটো প্ৰশ্নৰ চাৰিটাকৈ উত্তৰ দিয়া আছে। তাৰ ভিতৰত কেৱল এটাহে শুদ্ধ। শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা :

নীচৰ প্ৰতিটি প্ৰশ্নৰ চাৰটি কৰে উত্তৰ দেওয়া আছে। তাৰ মध्ये কেবল একটিই শুদ্ধ। শুদ্ধ উত্তৰটি বেছে লেখো :

गाहायनि मोनफ्रोम सौनायनि मोनब्रैयै फिननाय दं। बेनि मादाव् मोनसेल' गेबें। गेबें फिननायखौ सायख'ना दिहुन :

- (a) If $n(A - B) = p$, $n(A \cap B) = q$, $n(B - A) = r$, then $n(A \cup B) = ?$

যদি $n(A - B) = p$, $n(A \cap B) = q$, $n(B - A) = r$ হয়, তেন্তে $n(A \cup B) = ?$

যদি $n(A - B) = p$, $n(A \cap B) = q$, $n(B - A) = r$ হয়, তাহলে $n(A \cup B) = ?$

जिदु $n(A - B) = p$, $n(A \cap B) = q$, $n(B - A) = r$ जायो, अब्ला $n(A \cup B) = ?$

(i) $p - q + r$

(ii) $p + q - r$

(iii) $p + q + r$

(iv) $p - q - r$

(b) The value of $(1+i)^4 \left(1+\frac{1}{i}\right)^4$ is

$(1+i)^4 \left(1+\frac{1}{i}\right)^4$ ৰ মান হ'ব

$(1+i)^4 \left(1+\frac{1}{i}\right)^4$ -এৰ মান হ'বে

$(1+i)^4 \left(1+\frac{1}{i}\right)^4$ নি মানা জাগোন

(i) 16

(ii) -16

(iii) 8

(iv) -8

(c) If a and b are two integers, then $b \mid a$ ($b \neq 0$) if $\frac{a}{b} = ?$

যদি a আৰু b দুটা অখণ্ড সংখ্যা হয়, তেন্তে $b \mid a$ ($b \neq 0$) যদি $\frac{a}{b} = ?$

যদি a এবং b দুটি অখণ্ড সংখ্যা হয়, তহলে $b \mid a$ ($b \neq 0$) যদি $\frac{a}{b} = ?$

জিহু a আরো b মোনসে রগ' অনজিমা জায়ো, অবলা $b \mid a$ ($b \neq 0$) জিহু $\frac{a}{b} = ?$

(i) an integer

এটা অখণ্ড সংখ্যা

একটি অখণ্ড সংখ্যা

মোনসে রগ' অনজিমা

(ii) a rational number

এটা পৰিমেয় সংখ্যা

একটি পৰিমেয় সংখ্যা

মোনসে রানজোবথা অনজিমা

(iii) an irrational number

এটা অপৰিমেয় সংখ্যা

একটি অপৰিমেয় সংখ্যা

মোনসে রানজোৰথায়ি অনজিমা

(iv) a real number

এটা বাস্তব সংখ্যা

একটি বাস্তব সংখ্যা

মোনসে নংগুৰৈ অনজিমা

(d) The quadratic equation whose roots are 2 and 3 is

যিটো দ্বিঘাত সমীকৰণৰ মূলকেইটা 2 আৰু 3, সেই সমীকৰণটো হ'ব

যে দ্বিঘাত সমীকৰণৰ মূলগুলি 2 এবং 3, সেই সমীকৰণটি হবে

জৌগানৈ সমানথাইনি রোদাফোরা জাৰায় 2 আরো 3, জায়োব্লা সমানথাইয়া জাগোন

(i) $x^2 + 5x - 6 = 0$

(ii) $x^2 - 5x - 5 = 0$

(iii) $x^2 + 6x - 5 = 0$

(iv) $x^2 - 5x + 6 = 0$

(e) The value of $\log_{1/4} 16$ is

$\log_{1/4} 16$ ৰ মান হ'ব

$\log_{1/4} 16$ -এৰ মান হবে

$\log_{1/4} 16$ নি মানা জাগোন

(i) 2

(ii) -2

(iii) 4

(iv) -4

(f) The value of $\log 0.15$ is (given that $\log 3 = 0.47712$, $\log 5 = 0.69897$)

$\log 0.15$ ব মান হ'ব (দিয়া আছে যে $\log 3 = 0.47712$, $\log 5 = 0.69897$)

$\log 0.15$ -এর মান হবে (দেওয়া আছে যে $\log 3 = 0.47712$, $\log 5 = 0.69897$)

$\log 0.15$ নি মানা জাগোন (হোনায দং দি $\log 3 = 0.47712$, $\log 5 = 0.69897$)

(i) $\bar{1}.17609$

(ii) 1.17609

(iii) 0.17609

(iv) 1.7609

(g) If ${}^nP_2 = 30$, then the value of nP_3 is

যদি ${}^nP_2 = 30$ হয়, তেন্তে nP_3 ব মান হ'ব

যদি ${}^nP_2 = 30$ হয়, তাহলে nP_3 -এর মান হবে

জিহু ${}^nP_2 = 30$ জাযো, অল্লা nP_3 নি মানা জাগোন

(i) 50

(ii) 60

(iii) 120

(iv) 30

(h) The value of $\frac{\tan 29^\circ + \tan 16^\circ}{1 - \tan 29^\circ \tan 16^\circ}$ is

$\frac{\tan 29^\circ + \tan 16^\circ}{1 - \tan 29^\circ \tan 16^\circ}$ ব মান হ'ব

$\frac{\tan 29^\circ + \tan 16^\circ}{1 - \tan 29^\circ \tan 16^\circ}$ -এর মান হবে

$\frac{\tan 29^\circ + \tan 16^\circ}{1 - \tan 29^\circ \tan 16^\circ}$ নি মানা জাগোন

(i) $\frac{1}{2}$

(ii) -1

(iii) 1

(iv) $\frac{1}{\sqrt{2}}$

(i) If $(x - y, 2) = (x + 3, 4x + 5)$, then the values of x and y are

যদি $(x - y, 2) = (x + 3, 4x + 5)$ হয়, তেন্তে x আৰু y ব মান হ'ব

যদি $(x - y, 2) = (x + 3, 4x + 5)$ হয়, তাহলে x এবং y -এৰ মান হবে

জিহু $(x - y, 2) = (x + 3, 4x + 5)$ জায়ো, অল্লা x আরো y নি মানা জাগোন

(i) $x = \frac{3}{4}, y = 3$

(ii) $x = -\frac{3}{4}, y = -3$

(iii) $x = \frac{4}{3}, y = -\frac{1}{3}$

(iv) $x = -3, y = -\frac{3}{4}$

(j) The slope of the line $2x - 3y = 5$ is

$2x - 3y = 5$ বেখাডালৰ প্ৰৱণতা হ'ব

$2x - 3y = 5$ বেখাটিৰ প্ৰবণতা হবে

$2x - 3y = 5$ হাংখোনি সেবলায়া জাগোন

(i) $\frac{3}{2}$

(ii) $\frac{2}{3}$

(iii) $-\frac{3}{2}$

(iv) $-\frac{2}{3}$

SECTION—B

Each question carries 2 marks
(Question numbers from 2 to 9)

প্রত্যেক প্রশ্নের মূল্যাংক ২

(প্রশ্ন নম্বর ২ ব পৰা ৯ লৈ)

প্রত্যেক প্রশ্নের মূল্যাংক ২

(প্রশ্ন নম্বর ২ থেকে ৯ পর্যন্ত)

मोनफ्रोम सॉनायनि फिननाय नम्बर २

(सॉनाय नम्बर २ निफ्राय ९ सिम)

2. If $A = \{1, 3, 5\}$, $B = \{2, 4, 6\}$, $C = \{4, 8, 12\}$, then find $A \times (B \cap C)$.

যদি $A = \{1, 3, 5\}$, $B = \{2, 4, 6\}$, $C = \{4, 8, 12\}$ হয়, তেলে $A \times (B \cap C)$ উলিওরা ।

যদি $A = \{1, 3, 5\}$, $B = \{2, 4, 6\}$, $C = \{4, 8, 12\}$ হয়, তাহলে $A \times (B \cap C)$ বের করো ।

जिदु $A = \{1, 3, 5\}$, $B = \{2, 4, 6\}$, $C = \{4, 8, 12\}$ जायो, अब्ला $A \times (B \cap C)$ दिहनु ।

3. Express $\sqrt{-3} - \sqrt{3}$ in the form $a + ib$.

$\sqrt{-3} - \sqrt{3}$ ক $a + ib$ আহিত প্রকাশ কবা ।

$\sqrt{-3} - \sqrt{3}$ কে $a + ib$ গঠনে প্রকাশ করো ।

$\sqrt{-3} - \sqrt{3}$ খৌ $a + ib$ মহরাব দিন্থি ।

4. If $z_1 = 2 + 3i$ and $z_2 = 1 - 2i$, then prove that $\overline{z_1 z_2} = \bar{z}_1 \bar{z}_2$.

যদি $z_1 = 2 + 3i$ আৰু $z_2 = 1 - 2i$ হয়, তেন্তে প্রমাণ কৰা যে $\overline{z_1 z_2} = \bar{z}_1 \bar{z}_2$.

যদি $z_1 = 2 + 3i$ এবং $z_2 = 1 - 2i$ হয়, তহলে প্রমাণ কৰো যে $\overline{z_1 z_2} = \bar{z}_1 \bar{z}_2$.

জিহু $z_1 = 2 + 3i$ আরো $z_2 = 1 - 2i$ জায়ো, অল্লা ফোরমান খালাম দি $\overline{z_1 z_2} = \bar{z}_1 \bar{z}_2$.

5. If the roots of the equation $ax^2 + bx + c = 0$ are α and β , then express $\frac{\alpha}{\beta} + \frac{\beta}{\alpha}$ in terms of a, b, c .

যদি α আৰু β , $ax^2 + bx + c = 0$ সমীকৰণটোৰ মূল হয়, তেন্তে $\frac{\alpha}{\beta} + \frac{\beta}{\alpha}$ ক a, b, c ত প্রকাশ কৰা।

যদি α এবং β , $ax^2 + bx + c = 0$ সমীকৰণটিৰ মূল হয়, তহলে $\frac{\alpha}{\beta} + \frac{\beta}{\alpha}$ কে a, b, c তে প্রকাশ কৰো।

জিহু α আরো β আ $ax^2 + bx + c = 0$ সমানথাইনি রোদা জায়ো, অল্লা $\frac{\alpha}{\beta} + \frac{\beta}{\alpha}$ কৌ a, b, c আব দিন্থি।

6. How many words of 4 letters with or without meaning can be formed from the letters (repetition of letters is not allowed) of the word RICE?

RICE শব্দটোৰ অক্ষৰবোৰেৰে এবাবত 4টাকৈ লৈ (পুনৰাবৃত্তি নোহোৱাকৈ) কিমান শব্দ (অর্থ থাকক বা নাথাকক) গঠন কৰিব পাৰি?

RICE শব্দটিৰ অক্ষৰগুলি দিয়ে একবাৰে 4টা কৰে নিয়ে (পুনৰাবৃত্তি না কৰে) কতগুলি শব্দ (অর্থ থাকুক বা না থাকুক) গঠন কৰা যাবে?

RICE সোদোৰনি হাংখোফোৰজোঁ খেবসেআব মোনব্ৰৈয়ে লানা (জাবলেফিন খালামাবালানো) বেসেব্ৰাং সোদোৰ (ওঁথি গোনাং জা দা জা) দানো হায়ো?

- ✓ 7. Show that the two tangents drawn from an external point to a circle are equal.

দেখুওৱা যে যি কোনো বহিৰ্বিন্দুৰ পৰা বৃত্ত এটালৈ অঁকা স্পৰ্শক দুডাল পৰস্পৰ সমান।

দেখাও যে যে কোনো বহিৰ্বিন্দুৰ পৰা বৃত্তটোৰ অঁকা স্পৰ্শক দুটি পৰস্পৰ সমান।

दिन्धि दि मोनसे बैखननि जायखिजाया मोनसे बायहा बिन्दोनिफ्राय बैखनसिम बोनाइ नांझिद.
हांखो दौनैआ गावजौ गाव समान।

8. $ABCD$ is a cyclic quadrilateral and PAQ is a tangent at A to the circle circumscribing the quadrilateral. If $\angle ADC = 85^\circ$ and $\angle QAB = 120^\circ$, then $\angle BDC = ?$

$ABCD$ এটা চক্ৰীয় চতুৰ্ভুজ আৰু A বিন্দুত PAQ বৃত্তটোৰ এডাল স্পৰ্শক। যদি $\angle ADC = 85^\circ$ আৰু $\angle QAB = 120^\circ$ হয়, তেন্তে $\angle BDC = ?$

$ABCD$ একটি চক্ৰীয় চতুৰ্ভুজ এবং A বিন্দুতে PAQ বৃত্তটির একটি স্পৰ্শক। যদি $\angle ADC = 85^\circ$ এবং $\angle QAB = 120^\circ$ হয়, তহলে $\angle BDC = ?$

$ABCD$ আ মোনসে बैखननि आखान्थिब्रै आरो A बिन्दोआव PAQ बैखननि दोसे नांझिद।
जिदु $\angle ADC = 85^\circ$ आरो $\angle QAB = 120^\circ$, अब्ला $\angle BDC = ?$

9. The gradient of a line passing through $(-8, 11)$ and $(2, y)$ is $\frac{-4}{3}$. Find the value of y .

$(-8, 11)$ আৰু $(2, y)$ বিন্দুৰে যোৱা ৰেখাডালৰ প্ৰৱণতা $\frac{-4}{3}$; y ৰ মান নিৰ্ণয় কৰা।

$(-8, 11)$ এবং $(2, y)$ বিন্দু দিয়ে যাওয়া রেখাটির প্ৰৱণতা $\frac{-4}{3}$; y -এৰ মান নিৰ্ণয় কৰো।

$(-8, 11)$ आरो $(2, y)$ बिन्दौनि मेजेरजौ थानाय हांखोनि सेवलाया $\frac{-4}{3}$; अब्ला y नि मान दिहनु।

SECTION—C

Each question carries 3 marks
(Question numbers from 10 to 23)

প্রত্যেক প্রশ্নৰ মূল্যাংক 3
(প্রশ্ন নম্বৰ 10 ব পৰা 23 লৈ)

প্রত্যেক প্রশ্নের মূল্যাংক 3
(প্রশ্ন নম্বৰ 10 থেকে 23 পর্যন্ত)

মোনফ্রোম সোঁনাযনি ফিননায নম্বৰ 3
(সোঁনায নম্বৰ 10 নিফ্রায 23 সিম)

10. In a club of 250 members, it is found that 130 of them drink tea and 85 of them drink tea but not coffee. If each of the members of the club drinks at least one of the items between tea and coffee, then find—

- (a) how many members drink coffee;
(b) how many members drink coffee but not tea.

250 জন সদস্য থকা এটা ক্লাবৰ 130 জনে চাহ খায় আৰু 85 জনে কফি নাখায় কিন্তু চাহহে খায়। যদি সদস্যসকলৰ প্ৰতিজনেই চাহ আৰু কফিৰ ভিতৰত অতি কমেও কোনো এবিধ পানীয় সেৱন কৰে, তেন্তে দেখুওৱা—

- (a) কিমানজন সদস্যই কফি খায়;
(b) কিমানজনে চাহ নাখায় কিন্তু কফিহে খায়।

250 জন সদস্য থকা একটা ক্লাবৰ 130 জন চা খায় এবং 85 জন কফি খায় না কিন্তু চা খায়। যদি সদস্যদের প্ৰতিজনেই চা এবং কফিৰ ভিতৰে খুব কম করেও কোনো এক প্ৰকাৰ পানীয় সেৱন কৰে, তাহলে দেখাও যে—

- (a) কতজন সদস্য কফি খায়;
(b) কতজন চা খায় না কিন্তু কফিই খায়।

250 সা সোদ্রোমা থানায মোনসে ক্লাবনি 130 সায়া সাহা লোডো আরো 85 সায়া কফি লোডো নাথাই সাহাসো লোডো। জিডু সোদ্রোমাফোরনি সাফ্রোমবো সাহা আরো কফিনি খম্বো জায়খিজায়া রেখোমসে লোডো, अब्ला—

(a) সাবসে সোদ্রোমায়া কফি লোডো;

(b) সাবসেআ সাহা লোডো নাথাই কফিসো লোডো।

11 Let $A = \{2, 3, 4, 7\}$ and $B = \{2, 4, 5, 8\}$ be two sets. A relation from A to B is defined by $R = \{(x, y) : \text{the difference between } x \text{ and } y \text{ is odd where } x \in A \text{ and } y \in B\}$. Write the relation R as a set in the Roster form.

ধরা হ'ল $A = \{2, 3, 4, 7\}$ আৰু $B = \{2, 4, 5, 8\}$ দুটা সংহতি। A ৰ পৰা B লৈ এটা সম্পৰ্ক R ক কাষত দিয়া দৰে সংজ্ঞাবদ্ধ কৰা হৈছে, $R = \{(x, y) : x \text{ আৰু } y \text{ ৰ প্ৰভেদ অযুগ্ম যেতিয়া } x \in A \text{ আৰু } y \in B\}$ । সম্পৰ্ক R ক তালিকাকৰণ পদ্ধতিত সংহতি ৰূপত লিখা।

ধরা হ'লো $A = \{2, 3, 4, 7\}$ এবং $B = \{2, 4, 5, 8\}$ দুটি সংহতি। A থেকে B পর্যন্ত একটি সম্পৰ্ক R কে নিকটে দিয়ে সংজ্ঞাবদ্ধ কৰা হৈছে, $R = \{(x, y) : x \text{ এবং } y\text{-এৰ প্ৰভেদ অযুগ্ম যখন } x \in A \text{ এবং } y \in B\}$ । সম্পৰ্ক R কে তালিকাকৰণ পদ্ধতিতে সংহতি ৰূপে লেখো।

হমবায় $A = \{2, 3, 4, 7\}$ আরো $B = \{2, 4, 5, 8\}$ মোননৈ থুবুৰ। A নিফ্রায় B সিম মোনসে সোমোন্দো R খৌ ঐৰায়দি বুংফোরলু হোনায জাদৌ দি $R = \{(x, y) : x \text{ আরো } y \text{ নি ফাৰাগ বেজরা জেব্লা } x \in A \text{ আরো } y \in B\}$ । সোমোন্দো R খৌ থুবুৰনি সঁলাইথায় খাখ্খিয়াব লিৰ।

12 If $x + iy = (a + ib)^2$, then find the value of $x^2 + y^2$.

যদি $x + iy = (a + ib)^2$ হয়, তেন্তে $x^2 + y^2$ ৰ মান উলিওৱা।

যদি $x + iy = (a + ib)^2$ হয়, তহলে $x^2 + y^2$ -এৰ মান নিৰ্ণয় কৰো।

জিডু $x + iy = (a + ib)^2$ জায়ো, अब्ला $x^2 + y^2$ নি মান দিহুন।

13. Using the method of induction, show that for all $n \in N$

$$1+2+3+\dots+n = \frac{n(n+1)}{2}$$

আবোহণ পদ্ধতিতে দেখুওরা যে যি কোনো $n \in N$ ব বাবে

$$1+2+3+\dots+n = \frac{n(n+1)}{2}$$

আবোহণ পদ্ধতিতে দেখাও যে যে কোনো $n \in N$ -এর জন্য

$$1+2+3+\dots+n = \frac{n(n+1)}{2}$$

ফাবসিথা আদবজোঁ দিন্থি দি জায়খিজায়া $n \in N$ নি থাখায়

$$1+2+3+\dots+n = \frac{n(n+1)}{2}$$

14. Show that the square of an odd integer can be written as $8m+1$, where $m \in Z$.

দেখুওরা যে এটা অযুগ্ম সংখ্যার বর্গকে $8m+1$ রূপে প্রকাশ করিবে পারি, য'ত $m \in Z$.

দেখাও যে একটি অযুগ্ম সংখ্যার বর্গকে $8m+1$ রূপে প্রকাশ করতে পারি, যেখানে $m \in Z$.

দিন্থি দি ব্জেরা অনজিমানি বর্গখৌ $8m+1$ মহরাব দিন্থিনো হায়ো জেরাব $m \in Z$.

15. If 4 is a root of $x^2 + ax + 8 = 0$ and the roots of $x^2 + ax + b = 0$ are equal, then find the value of b .

$x^2 + ax + 8 = 0$ ব এটা মূল 4 আক $x^2 + ax + b = 0$ ব মূল দুটা সমান হ'লে, b ব মান উলিওরা।

$x^2 + ax + 8 = 0$ -এর একটি মূল 4 এবং $x^2 + ax + b = 0$ -এর মূল দুটা সমান হ'লে, b -এর মান নির্ণয় করো।

$x^2 + ax + 8 = 0$ নি মোনসে রোদা 4 আরো $x^2 + ax + b = 0$ নি রোদা মোননৈআ সমান জায়োল্লা, b নি মান দিহুন।

16. Find the position of first significant digit that occurs on the right side of the decimal point of the number 2^{-10} (given that $\log 2 = 0.30103$).

2^{-10} সংখ্যাটোৰ দশমিক বিন্দুৰ সোঁহাতে থকা প্ৰথম সাৰ্থক অংকটোৰ স্থান নিৰ্ণয় কৰা (দিয়া আছে যে $\log 2 = 0.30103$).

2^{-10} সংখ্যাটিৰ দশমিক বিন্দুৰ ডানদিকে থকা প্ৰথম সাৰ্থক অংকটিৰ স্থান নিৰ্ণয় কৰা (দেওয়া আছে যে $\log 2 = 0.30103$).

2^{-10} অনজিমানে দশমিক বিন্দোনি আগদাৰ্থি থানায় গিবিসানজাথাব সানজিমানে থাবনি দিহুন (হোনায দং দি $\log 2 = 0.30103$)।

17. In how many ways 5 boys and 4 girls can be seated on a long bench so that each girl will sit between two boys?

5 জন ছাত্ৰ আৰু 4 জনী ছাত্ৰীক এখন দীঘল বেঞ্চত দুজন ছাত্ৰৰ মাজত এজনীকৈ ছাত্ৰী কিমান ধৰণে বহুৱাব পাৰি ?

5 জন ছাত্ৰ এবং 4 জন ছাত্ৰীকে একটি লম্বা বেঞ্চে দুজন ছাত্ৰের মাঝে একজন করে ছাত্ৰী কত ধরনে বসানো যেতে পারে ?

সা 5 ফৰায়সুলা আরো সা 4 ফৰায়সুলিখৌ গংসে গোলাব বেন্সআব সানৈ ফৰায়সুলা গেজেৰাব সাফায়ৈ ফৰায়সুলি বেসেবাং ৰোখোমৈ ফজনো হাগৌ ?

18. Show that ${}^nP_r + r \cdot {}^nP_r = {}^{n+1}P_r$

দেখুওৱা যে ${}^nP_r + r \cdot {}^nP_r = {}^{n+1}P_r$

দেখাও যে ${}^nP_r + r \cdot {}^nP_r = {}^{n+1}P_r$

দিখি দি ${}^nP_r + r \cdot {}^nP_r = {}^{n+1}P_r$

19. Show that

$$\sin(90^\circ - A) \sin(180^\circ + A) + \cos(90^\circ + A) \cos(180^\circ - A) = 0.$$

দেখুওঁৰা যে $\sin(90^\circ - A) \sin(180^\circ + A) + \cos(90^\circ + A) \cos(180^\circ - A) = 0.$

দেখাওঁ যে $\sin(90^\circ - A) \sin(180^\circ + A) + \cos(90^\circ + A) \cos(180^\circ - A) = 0.$

দিশি দি $\sin(90^\circ - A) \sin(180^\circ + A) + \cos(90^\circ + A) \cos(180^\circ - A) = 0.$

20. Solve : $\cos\theta = \frac{1}{\sqrt{2}}$ ($0^\circ < \theta < 360^\circ$)

সমাধান কৰা : $\cos\theta = \frac{1}{\sqrt{2}}$ ($0^\circ < \theta < 360^\circ$)

সমাধান কৰো : $\cos\theta = \frac{1}{\sqrt{2}}$ ($0^\circ < \theta < 360^\circ$)

মাৰফুংথাই দিহন : $\cos\theta = \frac{1}{\sqrt{2}}$ ($0^\circ < \theta < 360^\circ$)

21. Show that $\cos 80^\circ + \cos 40^\circ - \cos 20^\circ = 0.$

দেখুওঁৰা যে $\cos 80^\circ + \cos 40^\circ - \cos 20^\circ = 0.$

দেখাওঁ যে $\cos 80^\circ + \cos 40^\circ - \cos 20^\circ = 0.$

দিশি দি $\cos 80^\circ + \cos 40^\circ - \cos 20^\circ = 0.$

22. The internal and external bisectors of $\angle A$ of $\triangle ABC$ meet BC and extended BC at D and E respectively. Prove that $\frac{BD}{BE} = \frac{CD}{CE}.$

$\triangle ABC$ ৰ $\angle A$ অন্তৰ্ভাগীকৰণ আৰু বহিৰ্ভাগীকৰণে BC ক ক্ৰমে D আৰু বৰ্ধিত

BC ক E বিন্দুত কাটে। প্রমাণ কৰা যে $\frac{BD}{BE} = \frac{CD}{CE}.$

$\triangle ABC$ -এর $\angle A$ -র অন্তঃসমদ্বিখণ্ডক এবং বহিঃসমদ্বিখণ্ডক BC কে ক্রমে D এবং বর্ধিত BC কে E বিন্দুতে কাটে। প্রমাণ করো যে $\frac{BD}{BE} = \frac{CD}{CE}$.

$\triangle ABC$ নি $\angle A$ ইসিঃদানখাবগ্ৰা আরো বাইহা দানখাবগ্ৰায়া BC খৌ ফারিই D আরো ফোলাবনায BC খৌ E বিন্দোআব দানদৌ। ফোরমান খালাম দি $\frac{BD}{BE} = \frac{CD}{CE}$.

23. Find the equation of a line in the form $y = mx + c$.

$y = mx + c$ আকাবত এডাল বেখাৰ সমীকৰণ উলিওৱা।

$y = mx + c$ আকাৰে একটি রেখার সমীকরণ নির্ণয় করো।

$y = mx + c$ মৱহানি দৌসে হাংখোনি সমানথাই দিহুন।

SECTION—D

Each question carries 4 marks
(Question numbers from 24 to 26)

প্রত্যেক প্রশ্নৰ মূল্যাংক 4

(প্রশ্ন নম্বৰ 24 ৰ পৰা 26 লৈ)

প্রত্যেক প্রশ্নের মূল্যাংক 4

(প্রশ্ন নম্বৰ 24 থেকে 26 পর্যন্ত)

मोनफ्रोम सौनायनि फिननाय नम्बर 4

(सौनाय नम्बर 24 निफ्राय 26 सिम)

24. Find the modulus and amplitude of $-1 + i$.

$-1 + i$ ৰ মাপাংক আৰু কোণাংক উলিওৱা।

$-1 + i$ -এৰ মাপাংক এবং কোণাংক বের করো।

$-1 + i$ নি সুখাং আরো উদাংস্তু দিহুন।

OR / নাইবা / অথবা / এবা

Prove that $|z| \geq 0$ প্রমাণ কৰা যে $|z| \geq 0$ প্রমাণ কৰো যে $|z| \geq 0$ ফাৰমান খালাম দি $|z| \geq 0$

25. Divide the number 16 into two positive unequal parts so that the square of the smaller part is 3 more than the twice the larger.

16 সংখ্যাটোক এনে দুটা ধনাত্মক অসমান ভাগত ভগোৱা যাতে সৰু অংশটোৰ বৰ্গ ডাঙৰটোৰ 2 গুণতকৈ 3 বেছি হয়।

16 সংখ্যাটিকে এমন দুটি ধনাত্মক অসমান ভাগে ভাগ কৰো যাতে ছোটো অংশটিৰ বৰ্গ বড়টিৰ 2 গুণ থেকে 3 বেশি হয়।

16 অনজিমাখৌ ঐৰুদি মোননৈ দাজাৰথাই সমাননডি বাহাগোআব রান জাহাথে উন্দৈ বাহাগোনি বৰ্গআ গেদেৰ বাহাগোনি 2 ফাননিখুই 3 বাঁসিন জায়ো।

OR / নাইবা / অথবা / এবা

$$\text{Solve : } x + y = 3, 2x^2 - 5xy + 2y^2 = 0$$

$$\text{সমাধান কৰা : } x + y = 3, 2x^2 - 5xy + 2y^2 = 0$$

$$\text{সমাধান কৰো : } x + y = 3, 2x^2 - 5xy + 2y^2 = 0$$

$$\text{মাবফুঁথাই দিহুন : } x + y = 3, 2x^2 - 5xy + 2y^2 = 0$$

26. Find the equation of the line joining the origin and the point of intersection of the lines $x + y - 1 = 0$ and $4x + 3y - 8 = 0$.

মূলবিন্দুৰ সৈতে $x + y - 1 = 0$ আৰু $4x + 3y - 8 = 0$ ৰ ছেদবিন্দুক সংযোগ কৰা
ৰেখাডালৰ সমীকৰণ উলিওৱা।

মূল বিন্দুৰ সঙ্গে $x + y - 1 = 0$ এবং $4x + 3y - 8 = 0$ -এৰ ছেদবিন্দুকে সংযোগ কৰা
ৰেখাটিৰ সমীকৰণ নিৰ্ণয় কৰো।

গুদি বিন্দোজোঁ $x + y - 1 = 0$ আরো $4x + 3y - 8 = 0$ নি দানস্লামায় বিন্দোখৌ
দাজাৰনায় হাংখোনি সমানথাই দিহুন।

OR / নাইবা / অথবা / এৰা

Reduce the equation $\sqrt{3}x + y + 2 = 0$ to the normal form. Hence find the inclination of the perpendicular drawn from the origin on the line and also its length.

$\sqrt{3}x + y + 2 = 0$ সমীকৰণটো অভিলম্ব আকাৰলৈ নিয়া। ইয়াৰ সহায়ত মূল বিন্দুৰ পৰা
ৰেখাডালৰ ওপৰত টনা লম্বডালৰ নতি আৰু দৈৰ্ঘ্য নিৰ্ণয় কৰা।

$\sqrt{3}x + y + 2 = 0$ সমীকৰণটি অভিলম্ব আকাৰে নাও। এৰ সাহায্যে মূল বিন্দু থেকে
ৰেখাটিৰ উপৰে টানা লম্বটিৰ নতি এবং দৈৰ্ঘ্য নিৰ্ণয় কৰো।

$\sqrt{3}x + y + 2 = 0$ সমানথাইখৌ থোঁগোৰ মহৰসিম লাং। বেনি হেফাজাৰাব গুদি বিন্দোনিফ্রায়
হাংখোনি সায়াব বোনাথ থোঁগোৰনি খেঁস্লামায় আরো লাউথাই দিহুন।

SECTION—E

Each question carries 5 marks
(Question numbers 27 and 28)

প্রত্যেক প্রশ্নের মূল্যাংক 5

(প্রশ্ন নম্বর 27 আৰু 28)

প্রত্যেক প্রশ্নের মূল্যাংক 5

(প্রশ্ন নম্বর 27 এবং 28)

मोनफ्रोम सौनायनि फिननाय नम्बर 5

(सौनाय नम्बर 27 आरु 28)

27. If n is an odd integer, then show that $n^4 + 4n^2 + 11$ is expressible in the form $16k$, where $k \in \mathbb{Z}$.

n যি কোনো অযুগ্ম সংখ্যা হ'লে, দেখুওৱা যে $n^4 + 4n^2 + 11$ ক $16k$, $k \in \mathbb{Z}$ ধৰণে সজাব পাৰি।

n যে কোনো অযুগ্ম সংখ্যা হলে, দেখাও যে $n^4 + 4n^2 + 11$ কে $16k$, $k \in \mathbb{Z}$ ধৰনে সাজানো যায়।

n আ জাযখিজায়া বেজরা অনজিমা জাযোব্লা, ফোৰমান খালাম দি $n^4 + 4n^2 + 11$ খৌ $16k$, $k \in \mathbb{Z}$ রোখোমৈ সাজায়নো হায়ো।

OR / नाईबा / अथवा / एबा

For any $n \in \mathbb{N}$, prove that $\frac{n(n+1)(2n+1)}{6}$ is an integer.

$n \in \mathbb{N}$ ৰ বাবে প্রমাণ কৰা যে $\frac{n(n+1)(2n+1)}{6}$ এটা অখণ্ড সংখ্যা।

$n \in \mathbb{N}$ -এৰ জন্য প্রমাণ কৰো যে $\frac{n(n+1)(2n+1)}{6}$ একটি অখণ্ড সংখ্যা।

$n \in \mathbb{N}$ নি থাখায় ফোৰমান খালাম দি $\frac{n(n+1)(2n+1)}{6}$ আ মোনসে রগ' অনজিমা।

28. Show that the bisectors of the angles of a triangle are concurrent.

দেখুওৱা যে ত্ৰিভুজৰ কোণকেইটাৰ সমদ্বিখণ্ডকবোৰ একবিন্দুগামী।

দেখাও যে ত্ৰিভুজৰ কোণগুলিৰ সমদ্বিখণ্ডকগুলি একবিন্দুগামী।

দিনিখি দি আখ্যান্থিথামনি খনাফোরনি দানখাবগ্ৰায়া সে বিন্দোআৰি।

OR / নাইবা / অথবা / এৱা

A, B and C are any three points on a circle. If the bisector of $\angle BAC$ cuts BC at the point D and the tangent to the circle at A meets at O when extended, then prove that $AO = OD$.

এটা বৃত্তৰ ওপৰত তিনিটা বিন্দু A, B আৰু C লোৱা হৈছে। যদি $\angle BAC$ ৰ সমদ্বিখণ্ডকে BC ক D বিন্দুত আৰু বৃত্তটোৰ A বিন্দুত স্পৰ্শকে BC ক (বঢ়াই দিয়াৰ পিছত) O বিন্দুত কাটে, তেন্তে প্রমাণ কৰা যে $AO = OD$.

একটি বৃত্তৰ উপৰে তিনিটি বিন্দু A, B এবং C নেওয়া হৈছে। যদি $\angle BAC$ -এৰ সমদ্বিখণ্ডক BC কে D বিন্দুতে এবং বৃত্তটিৰ A বিন্দুতে স্পৰ্শক BC কে (বাড়িয়ে দেওয়ার পরে) O বিন্দুতে কাটে, তাহলে প্রমাণ কৰো যে $AO = OD$.

মোনসে বঁখননি সায়াব মোনথাম বিন্দো A, B আরো C লানায় জাৰো। জিডু $\angle BAC$ নি দানখাবগ্ৰায়া BC খৌ D বিন্দোআব আরো বঁখননি A বিন্দোআব নাংগ্ৰিদআ BC খৌ (ফোলাবনায়নি উনাব) O বিন্দোআব দানো, अब्ला फोरमान खालाम दि $AO = OD$.
